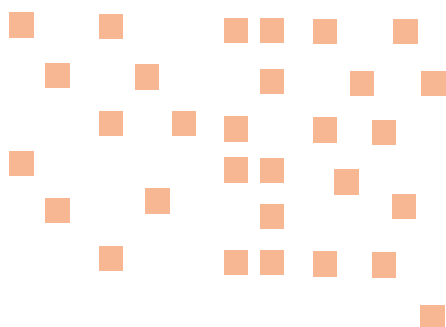

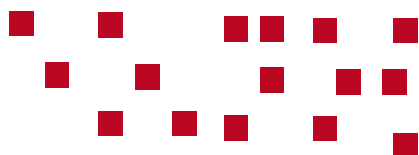
KOLUMBIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Kolumbii**

**DPU-WIKP-424/552/2026
18.09.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Kolumbii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

Ludność: 49,6 mln (dane z 2024 r.).^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Skład etniczny: Metysi i Biali 87,6%, Afro-Kolumbijczycy 6,8%, Indianie 4,3%, nieokreśleni 1,4% (dane z 2018 r.).^[2]

SKŁAD RELIGIJNY

Skład religijny: katolicy 63,6%, protestanci 17,2% (ewangelicy 16,7%, adwentyści 0,3%, inni protestanci 0,2%), ateści 15,2%, inni.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Kolumbia (**Republika Kolumbii – hiszp. República de Colombia**) powstała w 1830 r. po rozpadzie państwa Wielkiej Kolumbii, w którego skład wchodziły także obecne Ekwador i Wenezuela.^[4]

Zgodnie z konstytucją z 1991 r. Kolumbia jest republiką prezydencką (prezydent jest jednocześnie głową państwa i szefem rządu). Republika Kolumbii jest państwem unitarym z podziałem władzy na wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą.^[5]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Pod względem administracyjnym Kolumbia dzieli się na 32 departamenty oraz dystrykt stołeczny: Amazonas, Antioquia, Arauca, Atlantico, Bogota (dystrykt

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

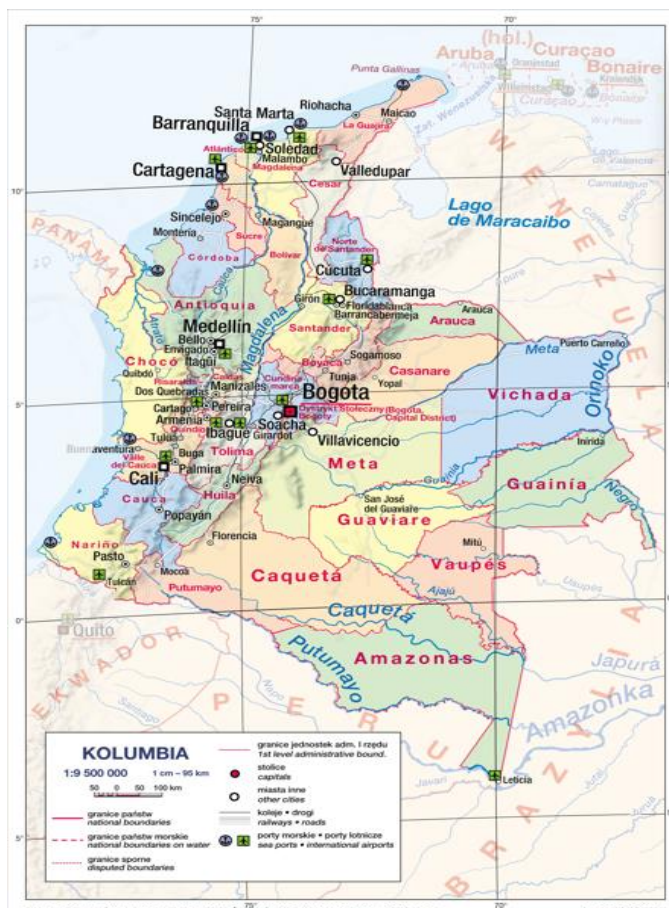
² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

⁵ PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

stołeczny), Bolivar, Boyaca, Caldas, Caqueta, Casanare, Cauca, Cesar, Chocó, Córdoba, Cundinamarca, Guainia, Guaviare, Huila, La Guajira, Magdalena, Meta, Narino, Norte de Santander, Putumayo, Quindio, Risaralda, Archipiélago de San Andres, Providencia y Santa Catalina (San Andres y Providencia), Santander, Sucre, Tolima, Valle del Cauca, Vaupes, Vichada.^[6]

Mapa. Podział administracyjny Kolumbii.

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Głową państwa jest prezydent wybierany bezpośrednio bezwzględną większością głosów, w razie potrzeby w dwóch turach, na jedną 4-letnią kadencję. Prezydent stoi na czele rządu i jest naczelnym dowódcą sił zbrojnych. Reforma polityczna w 2015 r. wyeliminowała możliwość reelekcji prezydenta. Od 7 sierpnia 2026 r. funkcję tę piastuje **Abelardo de la Espriella**.^[7]

⁶ PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

⁷ PAP (Polska Agencja Prasowa), Prawicowy "Tygrys" zaprzysiężony na prezydenta Kolumbii. "Wielki dzień dla demokracji", 08.08.2026, <https://www.pap.pl/aktualnosci/prawicowy-tygrys-zaprzysiezony-na-prezydenta-kolumbii-wielki-dzien-dla-demokracji>

Obecnym wiceprezydentem Kolumbii jest **Jose Manuel Restrepo**.^[8]

RZĄD I PREMIER

Prezydent Kolumbii jest zarówno głową państwa, jak i szefem rządu. Władzę wykonawczą sprawuje rząd powołany przez prezydenta.^[9]

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego Kongresu (Senatu i Izby Reprezentantów), wybieranego w wyborach powszechnych na 4 lata. Aktualnie w **Senacie** (hiszp. **Senado**) zasiada 108 deputowanych, natomiast **Izba Reprezentantów** (hiszp. **Camara de Representantes**) liczy 188 członków.^[10]

Ostatnie wybory parlamentarne w Kolumbii odbyły się 8 marca 2026 r. wybrano cały Kongres – zarówno Senat, jak i Izbę Reprezentantów. W wyborach do Senatu zwyciężyła partia **Pacto Historico** (25 mandatów), związana z byłym prezydentem Kolumbii, Gustavo Petro. Kolejne partie, które uzyskały mandaty to: **Centro Democratico** (17), **Partido Liberal** (13), **Alianza Verde** (10), **Partido Conservador** (10), **Partido de la U** (9), **Cambio Radical** (7).^[11]

W wyborach do Izby Reprezentantów partia **Centro Democratico** zdobyła najwięcej mandatów (32), **Partido Liberal** (31), **Pacto Historico** (29), **Partido Conservador** (18), **Party of the U** (11), **Cambio Radical** (9), **Alianza Verde** (4).^[12]

SYSTEM PRAWNY

W Kolumbii obowiązuje system prawa cywilnego, który wykazuje wpływy hiszpańskiego i francuskiego kodeksu cywilnego.^[13]

KARA ŚMIERCI

W Kolumbii kara śmierci nie jest częścią porządku prawnego.^[14]

⁸ El Pais, José Manuel Restrepo: 'Colombia is an almost unconditional and key ally for the US to achieve its goals in Venezuela', 13.07.2026, <https://english.elpais.com/international/2026-07-13/jose-manuel-restrepo-colombia-is-an-almost-unconditional-and-key-ally-for-the-us-to-achieve-its-goals-in-venezuela.html>

⁹ PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹¹ Wikipedia, 2026 Colombian parliamentary election, https://en.wikipedia.org/wiki/2026_Colombian_parliamentary_election

¹² Wikipedia, 2026 Colombian parliamentary election, https://en.wikipedia.org/wiki/2026_Colombian_parliamentary_election

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁴ AI (Amnesty International), Death sentences and executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Specyfika Kolumbii. Według autorów projektu ACLED, Kolumbia wymaga wyjątkowych rozważań metodologicznych, jeśli chodzi o analizę statystyczną, ze względu na rodzaje grup działających w jej granicach. Przemoc w Kolumbii jest podzielona między grupy przestępcze i grupy zbrojne o określonych celach politycznych. Jednak ze względu na ograniczenia w raportowaniu (środowisko niebezpieczne dla dziennikarzy), a także podobne taktyki, techniki i procedury obu typów grup, trudno jest rozróżnić, czy w dane brutalne zdarzenie zaangażowana była grupa przestępcza, czy polityczna grupa zbrojna. Czynniki te, między innymi, przyczynia się do tego, że Kolumbia nie znajduje się wśród krajów, w przypadku których ACLED interpretuje przemoc gangów przestępczych jako wpływającą na stabilność państwa i kontrolę terytorialną w stopniu uzasadniającym zaklasyfikowanie jej jako „przemocy politycznej”, która nadaje się do włączenia do zbioru danych ACLED. W związku z tym ACLED przyjął bardziej selektywne podejście do wykluczania ze swojego zbioru danych działalności uznanej za wyłącznie przestępczą. Konkretnie kryteria ustanowione w ramach procesów gromadzenia danych przez ACLED mają na celu, w granicach rozsądku, wykluczenie przemocy popełnionej przez lokalne grupy przestępcze (tj. „przemoc kryminalna”), przy jednoczesnym uchwyceniu przemocy popełnionej przez uzbrojone grupy o celach politycznych (tj. „przemoc polityczna”).^[15]

Według danych ACLED, w Kolumbii w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie w 2024 r. – 1737, zaś do 10.10.2025 r. – 1815 osób. Większość ofiar stanowili członkowie nielegalnych grup zbrojnych biorący udział w walkach o terytorium z innymi grupami przestępczymi lub w starciach z wojskiem kolumbijskim, wojskowi oraz przypadkowi cywile i ludność etniczna.^[16]

Według Instytutu Studiów nad Pokojem i Rozwojem (Indepaz), w pierwszych trzech miesiącach 2026 r. w Kolumbii doszło do 35 masakr, za które odpowiadają nielegalne ugrupowania. Był to najbardziej brutalny kwartał w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Dane kolumbijskiej organizacji pozarządowej ujawniły, że w masakrach, do których doszło w 34 gminach w 17 departamentach, zginęły 133 osoby. Departamenty najbardziej dotknięte konfliktami grup zbrojnych i ofiarami wśród ludności cywilnej to Valle del Cauca i Cauca.^[17]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w kraju odpowiadają Siły Zbrojne Kolumbii (**hiszp. Fuerzas Militares de Colombia**). Składają się one z: Armii Narodowej (**hiszp. Ejército Nacional**), Marynarki Wojennej Republiki Kolumbii (**hiszp. Armada Republica de Colombia, ARC**) w tym Straży

¹⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), *Armed groups in Colombia, Coding decisions on FARC dissident groups and unidentified armed actors*, 4.11.2024, <https://acleddata.com/knowledge-base/aced-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

¹⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, data od 01.01.2023 do 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

¹⁷ Latin America Reports, O'Sullivan L., *Colombia registers most violent quarter in decade with 35 massacres*, 3.04.2026, <https://latinamericareports.com/colombia-registers-most-violent-quarter-in-decade-with-35-massacres/14128/>

Przybrzeżnej, Kolumbijskich Sił Powietrznych (**hiszp. Fuerza Aerea de Colombia, FAC**) oraz kolumbijskiej policji narodowej. Kolumbijska Armia Narodowa to jedna z największych i najbardziej doświadczonych sił lądowych na półkuli zachodniej. Przez dziesięciolecia prowadziła operacje przeciwko powstańcom i grupom terrorystycznym. Od 1980 r. utrzymuje także mały batalion (około 250–300 żołnierzy) na Półwyspie Synaj w ramach Wielonarodowych Sił Obserwacyjnych (Multinational Force & Observers - MFO).^[18]

Kolumbijskie wojsko jest odpowiedzialne za obronę i utrzymanie niepodległości kraju, suwerenności narodowej i integralności terytorialnej, ale pełni także rolę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, która obejmuje ochronę ludności cywilnej, a także majątku prywatnego i państwowego oraz zapewnianie bezpieczeństwa. W swych działaniach wojsko koncentruje się głównie na prowadzeniu operacji antynarkotykowych, antyterrorystycznych oraz przeciw nielegalnym organizacjom zbrojnym.^[19]

Przemoc w Kolumbii jest bezpośrednim wynikiem głęboko zakorzenionego konfliktu społecznego i politycznego. Pomimo ogromnego bogactwa naturalnego, duża liczba Kolumbijczyków żyje w ubóstwie. Ubóstwo to jest szczególnie skoncentrowane na obszarach wiejskich. Jeśli 30% ludności żyje poniżej granicy ubóstwa w Kolumbii miejskiej, liczba ta wzrasta do 65% w regionach wiejskich.^[20]

Pasmo przemocy zapoczątkowało zabójstwo kandydata na prezydenta z ramienia antyestablishmentowej Partii Liberalnej, Jorge Gaitana, w 1948 r. Okres, który nastąpił później stał się znany jako **la Violencia**. W tym okresie zginęło ponad 200 tys. Kolumbijczyków, głównie chłopów. Odpowiedzialność za te wydarzenia ponosiły dwa ugrupowania: liberalne **Colombian Liberal Party** i konserwatywne **Colombian Conservative Party**, składające się z właścicieli ziemskich.^[21] W 1958 r. obie partie doszły do porozumienia, aby położyć kres walkom. Porozumienie to poskutkowało jednak wykluczeniem wszystkich innych partii politycznych z systemu politycznego.^[22]

Kolejna faza przemocy oficjalnie rozpoczęła się w 1964 r. wraz z uformowaniem się dwóch odrębnych grup partyzanckich: **Rewolucyjnych Sił Zbrojnych Kolumbii** (**hiszp. Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia, FARC**) i **Armii Wyzwolenia Narodowego** (**hiszp. Ejército de Liberación Nacional, ELN**).^[23]

FARC powstała jako wojskowe skrzydło Kolumbijskiej Partii Komunistycznej (**Partido Comunista de Colombia, PCC**). Później zerwała z nią więzi. **FARC** było największą z kolumbijskich grup rebeliantów, której siła szacowana była w pewnym momencie na około 10 tys. uzbrojonych żołnierzy i tysiące zwolenników, w dużej mierze pochodzących z obszarów wiejskich Kolumbii. **FARC** wspierała redystrybucję bogactwa od bogatych do biednych i sprzeciwiała się wpływowi, jaki międzynarodowe korporacje i zagraniczne rządy (zwłaszcza Stany Zjednoczone

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), *The World Factbook, Colombia*, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁹ Wikipedia, *National Liberation Army (Colombia)*, [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_(Colombia))

²⁰ Justice for Colombia, *About Colombia/ Colombian Armed Conflict*, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

²¹ Justice for Colombia, *About Colombia/ Colombian Armed Conflict*, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

²² Justice for Colombia, *About Colombia/ Colombian Armed Conflict*, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

²³ Justice for Colombia, *About Colombia/ Colombian Armed Conflict*, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

Ameryki) miały na Kolumbię.^[24] Wywodziła się z chłopskich grup samoobrony, które kontrolowały południowe regiony kraju. Pod naciskiem elit właścicieli ziemskich, rząd podjął działania zbrojne przeciwko tym oddziałom. W 1964 r. rozpoczęto operację **Marquetalia** w strefie o tej samej nazwie. Bojownicy opuścili ten region, a w kolejnych latach przekształcili się w zorganizowaną partyzantkę, która w 1966 r. przyjęła nazwę FARC.^[25]

FARC przeprowadzała zamachy bombowe, zabójstwa, porwania oraz inne ataki wymierzone w cele polityczne i gospodarcze w kraju. Organizacja porywała również obcokrajowców dla okupu, a wielu spośród przetrzymywanych przez nią jeńców poddawała egzekucji. Powiązania FARC z handlem narkotykami przynosiły organizacji setki milionów dolarów rocznie. FARC otrzymywała także zewnętrzne wsparcie dla swojej działalności od innych organizacji zbrojnych oraz przychylnych jej rządów, w tym rządu kubańskiego kierowanego przez Fidela Castro.^[26]

W 2016 r. rząd Kolumbii i Rewolucyjne Siły Zbrojne Kolumbii (FARC) podpisały porozumienie pokojowe, na mocy którego ogólnokrajowa organizacja FARC została oficjalnie rozwiązana i przekształcona w partię polityczną, obecnie o nazwie Comunes Party.^[27] Wraz z ratyfikacją porozumienia rozpoczął się proces rozbrojenia rebeliantów i oddawania broni przedstawicielom ONZ. Partyzanci zaczęli wtedy powracać do normalnego życia cywilnego. Niektórzy zajęli się polityką i zdobyli miejsca w Kongresie.^{[28][29]}

Jednak kilku podkomendnych FARC odmówiło demobilizacji po zawarciu porozumienia pokojowego.^[30] Terenem działania odłamów FARC, które nie zaakceptowały porozumienia, jest w szczególności **południowa część kraju i Równiny Wschodnie**, tereny położone w pobliżu granicy z Wenezuelą oraz południowo-zachodnie departamenty: **Cauca, Valle del Cauca i Nariño**, a także zachodnie departamenty: **Chocó i Antioquia**.^[31] Aktualnie, według ACLED, w Kolumbii działa kilkadziesiąt różnych odłamów FARC.^[32]

W przeciwieństwie do wcześniejszej jednorodnej struktury FARC, grupy zbrojne złożone z byłych członków FARC działają obecnie jako koalicja frakcji ze zmiennymi sojuszami, w ramach której różni przywódcy koordynują działania w oparciu o swoje interesy handlowe. Grupy te zajmują się obecnie głównie uprawą koki, handlem narkotykami, nielegalnym wydobywaniem minerałów i wymuszeniami.^[33]

²⁴ Britannica, FARC Colombian Militant Group, 27.01.2025, <https://www.britannica.com/topic/FARC>

²⁵ Justice for Colombia, About Colombia/ Colombian Armed Conflict, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

²⁶ Britannica, FARC Colombian Militant Group, 27.01.2025, <https://www.britannica.com/topic/FARC>

²⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed groups in Colombia, Coding decisions on FARC, 2.11.2024, <https://acleddata.com/knowledge-base/aced-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

²⁸ CIA (Central Intelligence Agency), Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

²⁸ PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

²⁹ Kolumbia online, Krótka historia traktatu pokojowego w Kolumbii, 26.09.2021, <https://kolumbia.online/pl/krotka-historia-traktatu-pokojowego-w-kolumbii/>

³⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed groups in Colombia, Coding decisions on FARC, 2.11.2024, <https://acleddata.com/knowledge-base/aced-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

³¹ Insight Crime, FARC, 23.11.2023, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile/>

³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, 01.01.2024-.10.10.2025, dane pobrano:17.09.2025, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³³ Insight Crime, Ex-FARC Mafia, 11.03.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/ex-farc-mafia/>

ELN została założona przez grupę studentów zainspirowanych rewolucją kubańską i rewolucyjną filozofią Che Guevary po powrocie z Kuby w 1965 r.^[34] Jest to jedna z najpotężniejszych organizacji przestępczych w Ameryce Łacińskiej. Ze względu na swoją ekspansję i wzmocnienie w Wenezueli w ostatnich latach, stała się dwunarodową grupą partyzancką.^[35]

Początkowo ELN koncentrowała się na porwaniach, wymuszeniach i atakach na infrastrukturę naftową. Z czasem stała się głęboko zaangażowana w międzynarodowy handel narkotykami. ELN składa się z ponad 6 tys. członków, w tym sieci bojowników infiltrujących ludność cywilną. Siły te są podzielone między Kolumbię i Wenezuelę, ale ich cele w każdym kraju są inne. Tradycyjnie w Kolumbii ELN poświęca się konfrontacji z państwem w ramach zbrojnej rewolucji i walki z innymi grupami przestępczymi. W Wenezueli działał bardziej jako siły paramilitarne wspierające rząd Nicolása Maduro.^[36] Po operacji USA przeciw Maduro ELN potępiło amerykańską interwencję oraz wezwało do oporu i obrony dziedzictwa Chaveza.^[37]

ELN działa w co najmniej 231 gminach w 19 departamentach Kolumbii i w ośmiu z 24 stanów Wenezueli. W Kolumbii ich główne bastiony znajdują się w departamentach: **Chocó, Norte de Santander i Arauca**. Jest również obecna w departamentach **Antioquia, Bolívar, Cauca, Valle del Cauca, Nariño i Vichada**. Departamenty te są kluczowe ze względu na uprawę koki, produkcję kokainy i transgraniczne korytarze do Ekwadoru i Wenezueli.^[38]

W 2024 r. toczyły się rozmowy pokojowe z ELN. W 2023 r. zawarto pierwsze sześciomiesięczne zawieszenie broni, które przedłużono w sierpniu 2024 r., jednak wskutek zabójstwa 2 żołnierzy kolumbijskich i ranienia ok. 20 w ataku ELN, proces pokojowy zawieszono.^[39] Niemniej jednak z dostępnych informacji wynika, że część grupy podpisała porozumienie pokojowe w kwietniu 2025 r. – dysydenci z ELN w kolumbijskim departamencie Nariño zgodzili się na stopniowe rozbrojenie i zastąpienie 5000 hektarów koki innymi uprawami.^[40]

Oprócz dwóch głównych aktorów konfliktu, tj. FARC i ENL, w kraju działa również wiele innych grup rebelianckich o charakterze przestępczym, z których największą jest **Clan del Golfo**, znany również jako **Gaitanistyczne Siły Samoobrony Kolumbii** (hiszp. **Autodefensas Gaitanistas de Colombia, AGC**), a wcześniej nazywany **Los Urabeños** i **Clan Úsuga**. Jest to obecnie największy kartel narkotykowy w kraju. Oprócz handlu narkotykami Clan del Golfo zajmuje się także nielegalnym wydobyciem minerałów^[41] i wymuszeniami oraz jest odpowiedzialny za liczne morderstwa i wysiedlenia. Jego siedziba znajduje się w regionie **Urabá** w **Antioquia**. Oddziały tej grupy są obecne jednak w co najmniej 20 departamentach Kolumbii. Są aktywne także wzdłuż

³⁴ Justice for Colombia, About Colombia/ Colombian Armed Conflict, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>

³⁵ Insight Crime, ENL, 18.06.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/el-n-profile/>

³⁶ Insight Crime, ENL, 18.06.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/el-n-profile/>

³⁷ EFE Comunica, Angel J. G., Los movimientos del ELN en la frontera inquietan a Colombia tras la detención de Maduro, 07.01.2026, <https://efe.com/mundo/2026-01-07/el-n-venezuela-frontera-colombia/>

³⁸ Insight Crime, ENL, 18.06.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/el-n-profile/>

³⁹ AP, Colombia suspends peace talks with ELN rebel group after a deadly attack on the military, 19.09.2024, <https://apnews.com/article/colombia-el-n-rebels-ceasefire-petro-387caf06b740869e2087eb3b90934393>

⁴⁰ WOLA, Sanchez-Ganzoli G., Colombian Dissident ELN Guerrillas Agree to Disarm, Although Total Peace Remains Elusive, 29.04.2025, <https://www.wola.org/analysis/colombian-el-n-disarm-total-peace-remains-elusive/>

⁴¹ Kolumbia jest pierwszym na kontynencie producentem platyny i drugim producentem złota. Wydobywa się także duże ilości srebra, niklu, żelaza i miedzi. Kraj ten jest również największym światowym dostawcą szmaragdów. Travel Planet, Gospodarka Kolumbii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/kolumbia/gospodarka.html>

wybrzeża Karaibów, w mieście **Medellín** oraz w departamentach takich jak **Chocó, La Guajira, Valle del Cauca Bolívar, Antioquia, César, Kordoba i Norte de Santander**.^{[42][43][44]}

Demobilizacja FARC spowodowała rywalizację grup, które nie poparły porozumienia pokojowego o pozostawione przez FARC terytorium i wywołała konflikt między AGC a ELN. Grupy starły się w Chocó, Antioquia, Bolívar i Norte de Santander, a także w sporadycznych konfliktach w innych departamentach.^[45]

Były prezydent Gustavo Petro, który piastował to stanowisko do sierpnia 2026 r., dostosowywał swoją strategię określaną mianem **Total Peace** regionalnie, aby wynegocjować zakończenie konfliktu w Kolumbii z głównymi grupami zbrojnymi w kraju, uciekając się do ponownej presji militarnej na organizacje, które wycofały się z rozmów. W ciągu pierwszego roku od objęcia przez Petro urzędu w sierpniu 2022 r. główne grupy zbrojne działające w kraju, tj. ELN, dysydenci FARC i AGC, wykorzystały negocjacje z rządem do rozszerzenia swojej obecności oraz zaostrzenia rywalizacji o kontrolę nad nielegalnymi gospodarkami. W 2024 r. rząd ponownie zwiększył presję militarną na te grupy, ponieważ prowadzone z nimi rozmowy pokojowe utknęły w martwym punkcie, a zawieszenia broni były przez nie wielokrotnie naruszane.^[46]

Zmniejszenie stosowania przemocy przez grupy zbrojne nie nastąpiło równomiernie w całym kraju. Na przykład **Cauca** - najbardziej niespokojny departament w kraju - nie doświadczył znaczącego spadku przemocy w 2024 r. Z kolei w południowo-zachodnim departamencie **Nariño** średnia miesięczna liczba brutalnych wydarzeń w pierwszych 11 miesiącach 2024 r. spadła o 52% w porównaniu z 2023 r. Jedną z możliwych przyczyn tego spadku było podjęcie przez rząd pierwszej próby przeniesienia rozmów pokojowych na poziom regionalny właśnie w Nariño – jednym z czterech departamentów o największej powierzchni upraw koki, a zarazem obszarze aktywności grup zbrojnych.^[47]

W styczniu 2025 r. Kolumbię ogarnęła znowu fala przemocy. Począwszy od 16 stycznia 2025 r. partyzancka Narodowa Armia Wyzwolenia (ELN) rozpoczęła skoordynowaną ofensywę przeciwko dysydemtom byłego FARC w regionie Catatumbo. W ciągu kilku godzin walki wybuchły na różnych frontach z udziałem szeregu grup zbrojnych, w tym w kolumbijskiej Amazonii i regionach centralnych. Co alarmujące, wiele grup zbrojnych biorących udział w ww. walkach prowadziło jednocześnie rozmowy pokojowe z rządem.^[48]

Mimo działań rządu związanych z polityką „Total peace” (regionalne negocjacje pokojowe i zwiększone działania armii), rok 2025 r. jest oceniany przez wiele organizacji jako rok, w którym nastąpiło w Kolumbii dramatyczne pogorszenie

⁴² Wikipedia, Clan del Golfo, https://en.wikipedia.org/wiki/Clan_del_Golfo

⁴³ Insight Crime, Gaitanistas – Gulf Clan, 05.12.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/>

⁴⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed Groups in Colombia, <https://acleddata.com/knowledge-base/ACLED-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>

⁴⁵ Insight Crime, Gaitanistas – Gulf Clan, 05.12.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Conflict Watch 2025, Colombia, Peace talks in Narino may be a litmus test for Petro's bid to end Colombia's conflict, 2025, <https://acleddata.com/conflict-watchlist-2025/colombia/>

⁴⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Conflict Watch 2025, Colombia, Peace talks in Narino may be a litmus test for Petro's bid to end Colombia's conflict, 2025, <https://acleddata.com/conflict-watchlist-2025/colombia/>

⁴⁸ Crisis Group, Colombia from „Total Peace” to „Local Peace”, 30.01.2025, <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/andes/colombia/colombia-total-peace-local-peace>

sytuacji bezpieczeństwa w związku z nasileniem walk z regularną armią Kolumbii, jak i między różnymi grupami zbrojnymi.^{[49][50]}

W sierpniu 2026 r. władzę w Kolumbii przejął Abelardo de la Espriella. Odszedł on od polityki Petro i zrezygnował z negocjacji m.in. z ELN, dysydentami FARC oraz niektórymi organizacjami przestępczymi, stawiając na rozwiązania militarne i policyjne, w tym przywrócił nakazy aresztowania przywódców organizacji, z którymi wcześniej prowadzono rozmowy pokojowe.^[51]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

W Kolumbii nie obowiązuje ogólnokrajowa godzina policyjna, jednak w sytuacjach kryzysowych poszczególne miasta mogą wprowadzać ją lokalnie (toque de queda). Przykładem były tymczasowe środki bezpieczeństwa, w tym dodatkowe patrole, wprowadzone w Cali po trzęsieniu ziemi z sierpnia 2026 r. o magnitudzie 7,4, którego epicentrum znajdowało się w San José del Palmar, w departamencie Chocó. W następstwie trzęsienia ziemi doszło do licznych włamań i rabunków.^[52]

W dużych miastach, takich jak Medellín, w strefach nocnego życia turystycznego, uznawanych za obszary podwyższonego ryzyka dla nieletnich podróżujących bez opieki, obowiązują stałe ograniczenia dotyczące poruszania się w godzinach nocnych(zazwyczaj od 19:00 do 5:00 rano) .^[53]

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2024 r. odnotowano w Kolumbii 1160, zaś od 1.01.2025 r. do 10.10.2025 r. – 1090 śmiertelnych ofiar cywilnych. Najbardziej niebezpiecznymi regionami były prowincje: **Antioquia, Cauca, Arauca i Norte de Santander**.^[54]

W przypadku Kolumbii najwięcej ludności ginie od ataków z użyciem broni palnej na pojedyncze osoby lub niewielkie grupy osób (2-8). Motywy zabójstw często nie są znane, niekiedy ofiary mogą mieć związki z grupami przestępczymi. Najczęściej są intencjonalnym celem ataków. Zdarzają się także grupowe egzekucje. Zwykle ataki takie mają miejsce na terenach będących pod kontrolą uzbrojonych grup. Około 09.12.2024 r. na obszarze wiejskim gminy Argelia (Cauca) siły wojskowe odkryły

⁴⁹ ICRC (International Committee of the Red Cross), Colombia, 2025 set to be the decade's worst year in humanitarian terms, 05.2025, <https://www.icrc.org/sites/default/files/2025-07/2025%20set%20to%20be%20the%20decade%E2%80%99s%20worst%20year%20in%20humanitarian%20terms.pdf>

⁵⁰ The New Humanitarian, Gil J., Colombia's surge in armed violence: How did we get here?31.07.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2025/07/31/colombias-surge-armed-violence-how-did-we-get-here>

⁵¹ El Colombiano, Reactivan órdenes de captura contra exnegociadores de paz de Comuneros del Sur, 07.09.2026, <https://www.elcolombiano.com/colombia/reactivan-ordenes-de-captura-comuneros-del-sur-NL40781268>

⁵² Atalayar, Curfew, looting, and high-stakes rescues in Colombia following earthquake: search enters desperate phase, 11.08.2026, <https://www.atalayar.com/en/articulo/society/curfew-looting-and-high-stakes-rescues-in-colombia-following-earthquake-search-enters-desperate-phase/20260811124359228311.html>

⁵³ GOV.CO, Implementación Toque de Queda Menores de Edad 2026, 15.05.2026, <https://www.funza-cundinamarca.gov.co/noticias/implementacion-toque-de-queda-menores-de-edad-2026>

⁵⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

masowy grób zawierający szczątki pięciu osób, w tym nieletniego. Podejrzuje się, że ofiary zostały stracone przez dysydencki front Carlos Patino FARC.^[55]

Około 01.07.2025 r. na obszarach wiejskich gminy Calamar (Guaviare) odnaleziono ciała 8 osób, które zostały porwane w pierwszym tygodniu kwietnia 2025 r., a następnie zastrzelone. Podejrzuje się, że zostały one porwane przez dysydentów z FARC Armando Riosa, którzy chcieli je przesłuchać w sprawie potencjalnego utworzenia nowego frontu ELN w tym regionie. Wśród ośmiu ofiar śmiertelnych znaleźli się liderzy społeczni, członkowie lokalnej Rady Aktywności Gminnej (JAC) oraz rolnicy.^[56]

Mapa. Miejsca śmierci cywilów w Kolumbii w okresie: 01.01.2025-10.10.2025.^[57]

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2025 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), (grafika wykonana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap). filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2025 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Prowincja (admin1)	Suma elementów liczba ofiar	Liczba ofiar ▼
Antioquia	172	15,78%
Cauca	140	12,84%
Norte de Santander	113	10,37%
Valle del Cauca	92	8,44%
Bolivar	70	6,42%
La Guajira	59	5,41%
Choco	54	4,95%
Arauca	44	4,04%
Magdalena	42	3,85%
Narino	39	3,58%
Huila	32	2,94%
Cordoba	30	2,75%
Putumayo	24	2,20%
Cesar	23	2,11%
Atlantico	21	1,93%
Meta	19	1,74%
Santander	19	1,74%
Suma	1090	100,00%

Tabela. Regiony największego ryzyka dla ludności cywilnej w okresie: 01.01.2025-10.10.2025, na podstawie danych ACLED^[58]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W latach 2025-2026 w Kolumbii doszło do wyraźnego ponownego nasilenia konfliktu zbrojnego, ale konflikt ma charakter wielowymiarowy – państwo kontra ugrupowania zbrojne oraz walki samych ugrupowań między sobą o terytorium i szklaki narkotykowe.

Największa eskalacja konfliktu miała miejsce w Catatumbo między ELN a dysydentami FARC. Wskutek walk między grupami zbrojnymi odnotowuje się ofiary wśród ludności cywilnej, a walki zmuszają ludzi do opuszczania domów. Szacuje się, że od czasu eskalacji przemocy przesiedlonych zostało 100 000 osób. Wojsko przeprowadziło w tym regionie wiele operacji wojskowych, np. w maju 2026 r. armia przeprowadziła ofensywę przeciwko ELN w wiejskim rejonie Tibu, wkraczając do obozów partyzanckich. Kolejne operacje były w lipcu, sierpniu i wrześniu 2026 r. Operacje wojska kolumbijskiego wymierzone są wyłącznie w grupy zbrojne, aczkolwiek może dochodzić do przypadkowych ofiar. Ponadto ludność cywilna jest wykorzystywana przez nielegalne grupy zbrojne (np. rekrutacja, transport, narażona jest także ze względu na zaminowywanie terenów przez te grupy) i nakładane są na

⁵⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), (grafika wykonana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap). filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2025 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

nią ograniczenia mobilności itp.^{[59][60]} Według raportu EUAA (European Union Agency for Asylum) od stycznia do października 2025 r. w Catatumbo zginęło 163 cywilów.^[61]

W sierpniu 2026 r. siły rządowe przeprowadziły bombardowania obozów dysydentów FARC w Guaviare. W czasie bombardowania zginęły 3 osoby małoletnie, prawdopodobnie zwerbowane przez grupę.^[62]

W 2026 r. walki nasiliły się w Chocó, gdzie ścierają się przede wszystkim ELN i Clan del Golfo. We wrześniu 2026 r. w miejscowości Sipi ELN zaczęła wypierać Clan del Golfo, a walkom towarzyszyły m.in. ataki z wykorzystaniem dronów. Walki w tym regionie spowodowały izolację 50 tys. osób, uniemożliwiając im przemieszczanie się. Brak jest informacji o cywilnych ofiarach konfliktu.^{[63][64]}

Uważa się, że do 2025 r. prawie wszystkie główne grupy zbrojne używały zmilitaryzowanych dronów, a ataki rozprzestrzeniały się daleko poza tradycyjne strefy konfliktów. Drony były używane w 12 gminach w 2024 r. i 41 w 2025 r. W latach 2024-2025 ACLED odnotowało również gwałtowny wzrost liczby ataków dronów na ludność cywilną. W niektórych przypadkach cywile znaleźli się w ogniu krzyżowym. Podczas ataków grudniowych z 2025 r. na posterunki policji i bazę wojskową rannych zostało co najmniej pięciu cywilów. W innych przypadkach to cywile byli celem ataków.^[65]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Na terenach działań nielegalnych oddziałów zbrojnych, ludność cywilna bywa ofiarą punktowych ataków ze strony walczących stron, w których każdorazowo ginie niewielka ilość osób. Wśród ustalonych sprawców najczęściej o ataki na cywilów oskarżane są bojówki **Clan del Golfo**, różne frakcje **FARC** oraz **ELN**.^[66]

W dniu 12.11.2024 r. w San Rafael (Valle del Cauca) dysydenci FARC Yair Bermudez zastrzelili dwóch rolników na farmie El Paraiso. Przyczyna ataku nie jest znana.^[67]

16.05.2025 r. w pobliżu San Juanito Corregimiento (Mercaderes, Cauca) nieznane osoby uzbrojone w broń palną zastrzeliły cztery osoby w lokalu handlowym w Esperanza de Mayo Vereda. Ofiarami byli trzej Kolumbijczycy i jeden obywatel Wenezueli. Nie ma dalszych informacji na temat motywów ani sprawców ataku.

⁵⁹ Norwegian Refugee Council, 15.01.2026, <https://www.nrc.no/news/2026/catatumbo-colombia-100000-displaced-after-a-year-of-brutal-conflict>

⁶⁰ Dejusticia, Catatumbo: humanitarian crisis and internal unrest, 13.01.2026, <https://www.dejusticia.org/en/catatumbo-humanitarian-crisis-and-internal-unrest/>

⁶¹ EUAA (European Union Agency for Asylum), Colombia Country Focus, 12.2025, <https://www.euaa.europa.eu/colombia-country-focus/colombia-country-focus>

⁶² The Rio Times, Colombia's Guaviare Bombing Killed Three Minors – the Offensive That Replaced 'Total Peace', 31.08.2026, <https://www.riotimesonline.com/colombia-guaviare-bombing-three-minors-total-peace-end-2026/>

⁶³ El Pais, Las dos tragedias de Sipí, Chocó: "Lo que no dañó el terremoto, lo dañaron las balas", 10.09.2026, <https://elpais.com/america-colombia/2026-09-10/las-dos-tragedias-de-sipi-choco-lo-que-no-dano-el-terremoto-lo-danaron-las-balas.html>

⁶⁴ Colombia Reports, Alsema A., Guerrilla lockdown confining 50,000 people to their homes in west Colombia: governor, 12.08.2026, <https://colombiareports.com/guerrilla-lockdown-confining-50000-people-to-their-homes-in-west-colombia-governor/>

⁶⁵ The Guardian, Drones reshape war in Colombia as deaths and injuries mount, 18.05.2026, <https://www.theguardian.com/world/2026/may/18/drones-war-colombia-civilians-farc-acled>

⁶⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, unidentified armed groups, FARC dissidents, Gulf Clan, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, unidentified armed groups, FARC dissidents, Gulf Clan, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Obszar ten znany jest z obecności ELN, dysydentów FARC Carlosa Patino oraz lokalnych gangów.^[68]

W dniu 17.07.2025 r. w pobliżu miejscowości La Punta (Antioquia) zastrzelono czterech mężczyzn, a ich ciała pozostawiono przy drodze Yondo – Remedios. Trzy ciała znaleziono w pobliżu La Punta, a czwarte w sąsiedniej miejscowości Campo Vijao. Nie ma dalszych informacji na temat tożsamości sprawców ani motywów zbrodni, ale w okolicy trwa spór terytorialny między ELN a bojówkami Clan del Golfo.^[69]

Ofiary oddziałów rebelianckich to najczęściej członkowie lub osoby powiązane z inną grupą rebeliancką, liderzy organizacji, rolnicy, osoby przypadkowe, ludność tubylcza. Motywy zabójstw w wielu przypadkach nie są wyjaśnione.^[70]

Członkowie nielegalnych oddziałów zbrojnych dokonują samosądów, zastraszają miejscową ludność, próbują wymusić haracze.^[71] Nielegalne grupy zbrojne prowadzą przymusowy werbunek do oddziałów i dopuszczają się przemocy seksualnej wobec kobiet mieszkających na danym obszarze. Niekiedy próbują wygnać lokalną ludność rdzenną lub afro-amerykańską i pozbawić ją dostępu do zasobów, w tym w szczególności do ziemi.^[72]

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2024 r. do połowy września 2026 r. na terenie Kolumbii nie odnotowano działań zbrojnych o charakterze odwetowym, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Rząd Kolumbii i ONZ starają się przede wszystkim budować odporność społeczności, w tym uruchomiły plan reagowania humanitarnego, biorąc pod uwagę priorytety danej społeczności. Plan ten jest zgodny z inicjatywą flagową OCHA. Ma ona na celu przeprojektowanie reakcji humanitarnej opartej na bezpośrednich informacjach i kształtowanej przez same społeczności.^[73]

Oszacowano, że w 2024 r. pomocy humanitarnej w Kolumbii potrzebowało 8,3 mln osób, w tym około 2,9 mln wenezuelskich migrantów i uchodźców przebywających w tym kraju. Powtarzające się klęski żywiołowe, wewnętrzny konflikt zbrojny, ciągły napływ wenezuelskich migrantów i uchodźców oraz powrót prawie miliona Kolumbijczyków z Wenezueli w ostatnich latach nadwyrężyły lokalne służby w Kolumbii i pogorszyły sytuację w zakresie dostępu do żywności, wody, opieki

⁶⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, unidentified armed groups, FARC dissidents, Gulf Clan, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, unidentified armed groups, FARC dissidents, Gulf Clan, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, Civilians, unidentified armed groups, FARC dissidents, Gulf Clan, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Army_(Colombia))

⁷² ReliefWeb, ACAPS Risk Report: Colombia - Escalation of armed violence in Cauca, 07.12.2023, https://reliefweb.int/attachments/a0e5617f-8a15-43b6-b0a9-462f06414198/20231207_ACAPS_Colombia_analysis_hub_risk_report_escalation_of_armed_violence_in_Cauca.pdf

⁷³ UN OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Aid), Colombia, <https://www.unocha.org/colombia>

medycznej, infrastruktury sanitarnej, źródeł utrzymania, czy schronienia, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich.^[74]

W Kolumbii aż 13 mln populacji nie posiada bezpieczeństwa żywnościowego, czego przyczyną w dużej mierze są konflikty. Światowy Program Żywnościowy (WFP) wspiera wysiłki rządu na rzecz osiągnięcia zerowego poziomu głodu poprzez takie działania jak transfery pieniężne, lokalne zakupy za pośrednictwem stowarzyszeń rolników i promowanie zrównoważonych przedsięwzięć. Narzędzia te mają również na celu zapobieganie niedożywieniu, w tym niedoborom mikroelementów i otyłości, zwłaszcza u dzieci w wieku szkolnym. Niemniej w latach 2023/2024 programem tym objęty był tylko 1 mln ludności.^[75]

Kolumbia jest jednym z największych odbiorców pomocy humanitarnej Unii Europejskiej w Ameryce Łacińskiej - od 1994 r. przeznaczono na nią ponad 441 mln euro. W 2024 r. UE przeznaczyła ponad 30 mln euro na pomoc humanitarną. Pomoc UE zapewnia lepszy dostęp do podstawowych usług, takich jak opieka zdrowotna, ochrona, edukacja, woda i urządzenia sanitarne oraz inne usługi dla grup szczególnie wrażliwych, które napotykać na różnego rodzaju strukturalne bariery.^[76]

W pierwszej połowie 2025 r. sytuacja humanitarna w Kolumbii uległa znacznemu pogorszeniu, co miało coraz poważniejsze konsekwencje dla ludności cywilnej. Negatywne skutki odczuwane przez społeczności przekroczyły poziom odnotowany w tym samym okresie w 2024 r. Pogorszenie sytuacji było ściśle związane z nasileniem walk między krajowymi siłami bezpieczeństwa a grupami zbrojnymi, a także walkami między różnymi grupami zbrojnymi. Działania wojenne miały szczególnie poważne konsekwencje dla ludności cywilnej. Grupy zbrojne sprawowały coraz ściślejszą kontrolę nad ludnością cywilną, co w wielu przypadkach skutkowało groźbami, złym traktowaniem, wysiedleniami, ograniczeniami w przemieszczaniu się i poważnymi zakłóceniami w codziennym życiu i dostępie do podstawowych usług.^[77]

W 2026 r. sytuacja humanitarna w strefach konfliktu jest poważna. Dodatkowo pogorszyła się skutek trzęsienia ziemi, które dotknęło m.in. departament Chocó. ONZ ocenia, że w 2026 r. 6,9 mln osób ma potrzeby humanitarne związane przede wszystkim z konfliktem, przemocą, przesiedleniami i dostępem do usług. Po trzęsieniu ziemi 10 sierpnia 2026 r. liczba osób wymagających pomocy wzrosła o 1,2 mln.^{[78][79]}

⁷⁴ USAID (US Agency for International Development), Colombia, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/colombia>

⁷⁵ WFP (World Food Program), Colombia, <https://www.wfp.org/countries/colombia>

⁷⁶ EU (European Commission), Colombia, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/latin-america-and-caribbean/colombia_en

⁷⁷ ICRC (International Committee of the Red Cross), Colombia, 2025 set to be the decade's worst year in humanitarian terms, 05.2025, <https://www.icrc.org/sites/default/files/2025-07/2025%20set%20to%20be%20the%20decade%E2%80%99s%20worst%20year%20in%20humanitarian%20terms.pdf>

⁷⁸ El País, Las dos tragedias de Sipí, Chocó: "Lo que no dañó el terremoto, lo dañaron las balas", 10.09.2026, <https://elpais.com/america-colombia/2026-09-10/las-dos-tragedias-de-sipi-choco-lo-que-no-dano-el-terremoto-lo-danaron-las-balas.html>

⁷⁹ IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), Colombia: Earthquake 2026, <https://www.ifrc.org/emergency/colombia-earthquake-2026>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Działania grup rebelianckich noszą znamiona aktów terrorystycznych z użyciem materiałów wybuchowych np. min. W latach 2023-2025, wojsko zapobiegło ponad 200 próbom zamachów z użyciem takich środków. Miny i inne środki wybuchowe są podkładane na drogach, w pobliżu komisariatów policji, szkół i innych instytucji, ale także często na obszarach rolnych. W dniu 15.03.2025 r. w miejscowości Pena Roja (Caqueta) rolnik i członek lokalnej Rady Działania Gminnego (JAC) zginął po nadeptnięciu na minę lądową. Materiał wybuchowy został prawdopodobnie podłożony przez jedną z grup zbrojnych obecnych w tym regionie.^[80]

Nielegalne ugrupowania często używają także granatów ręcznych. W latach 2023-2025 odnotowano 133 wydarzenia z użyciem granatów ręcznych. W wyniku wybuchów zginęło 5 osób. Granatów używa się przede wszystkim do ataków na wojsko, policję i służby bezpieczeństwa, ale także na przedstawicieli lokalnych biznesów, np. tych, którzy odmawiają płacenia haraczu. Np. 27.08.2024 r. w Cucuta - North (Norte de Santander) dwie niezidentyfikowane osoby rzuciły granat w siedzibę lokalnej firmy w sektorze Comuna, zabijając jednego funkcjonariusza ochrony. Członek klanu Gulf wziął odpowiedzialność za atak. Lokalna firma otrzymywała w przeszłości groźby, dlatego władze podejrzewają, że atak może być z tym związany. Świadkowie twierdzą jednak, że lokal jest często odwiedzany przez przestępców i członków partyzantki, dlatego inną hipotezą jest również wyrównanie rachunków między grupami przestępczymi.^[81]

10.09.2024 r. w Timbiqui (Cauca) członkowie dysydenckiego frontu FARC Rafaela Aguilery wystrzelili pociski z granatników z drugiego brzegu rzeki Timbiqui w kierunku patrolu marynarki wojennej. W wyniku eksplozji rannych zostało ośmiu wojskowych, w tym trzech ciężko, zniszczone zostały trzy domy i uszkodzonych ponad 200 innych w okolicach centrum miasta. Podejrzewa się, że atak był odwetem na siłach państwowych za operacje, w wyniku których kilku członków grupy zbrojnej zginęło na obszarze wiejskim Timbiqui.^[82]

07.12.2024 r. odnotowano również jeden zamach samobójczy w Jamundi (Valle del Cauca). Członek dysydenckiego frontu Jaime Martinez FARC zdetonował bombę na własnym motocyklu, po zatrzymaniu się na policyjnym punkcie kontrolnym. Eksplozja spowodowała śmierć podejrzanego i 14 rannych, w tym siedmiu cywilów i siedmiu funkcjonariuszy policji. Jeden z rannych funkcjonariuszy zmarł kilka dni później z powodu ciężkich ran. Podejrzewa się, że mężczyzna uruchomił ładunek wybuchowy ze strachu przed zatrzymaniem przez policję. Nie wiadomo, czy początkowym celem był policyjny punkt kontrolny, czy też mężczyzna zmierzał w inne miejsce.^[83]

⁸⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project),. filtry: Colombia, grenade, explosions/remote violence, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project),. filtry: Colombia, grenade, explosions/remote violence, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project),. filtry: Colombia, grenade, explosions/remote violence, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project),. filtry: Colombia, grenade, explosions/remote violence, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

W 2023-2025 r. przeważały ataki na prywatne biznesy sklepy, bary, kawiarnie, obiekty przemysłowe, posterunki policji.^[84]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Pozaprawne zabójstwa są w Kolumbii jedną z podstawowych strategii działania nielegalnych ugrupowań. Można odnotować również podobne działania ze strony wojska i policji, jednak w porównaniu z działaniami rebeliantów należą one do rzadkości. Np. 03.10.2024 r. w Ibagué (Tolima) jedna osoba została znaleziona martwa na posterunku policji wkrótce po jej zatrzymaniu. Policja zgłosiła śmierć jako samobójstwo, ale członkowie społeczności, w tym rodzina zmarłego, oskarżają policję o torturowanie i egzekucję ofiary w pozasądowym zabójstwie.^[85]

07.12.2024 r. w Sonso (Valle del Cauca) żołnierz zastrzelił mężczyznę w dzielnicy Pantanillo po tym, jak ten odmówił zatrzymania się na wojskowym punkcie kontrolnym. Według wojska, mężczyzna próbował strzelać w kierunku żołnierzy. Mężczyzna zmarł w wyniku odniesionych obrażeń. Władze wszczęły dochodzenie przeciwko podejrzanemu żołnierzowi.^[86]

Około 20.06.2025 r. w gminie Buenaventura (Valle del Cauca) cztery osoby zostały zastrzelone, a ich ciała znaleziono na pokładzie łodzi płynącej rzeką Naya. Tożsamość sprawców i motyw ich działania nie są znane, a w okolicy działa wiele uzbrojonych grup.^[87]

Pozaprawne uprowadzenia. Grupy zbrojne powstałe po rozpadzie FARC i inne frakcje dysydenckie, nadal wykorzystują porwania i przymusową rekrutację jako narzędzia wymuszeń finansowych i kontroli terytorialnej. Ofiarami porwań i przymusowej rekrutacji często są nieletni. Ofiarami porwań i zaginięć są także liderzy społeczni i obrońcy praw człowieka.^[88]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Choć wolność zgromadzeń jest zagwarantowana w konstytucji, w praktyce jest ograniczona, zwłaszcza na obszarach, gdzie praworządność jest zagrożona przez grupy zbrojne, przestępczość zorganizowaną lub ogólne bezprawie.^[89]

W Kolumbii dochodzi do protestów i strajków o gwałtownym przebiegu. Ich powodem są najczęściej kwestie ekonomiczne. Inicjatorami i sprawcami przemocy oraz aktów wandalizmu są głównie protestujący, w tym studenci. Na przykład 01.05.2024 r. w Bogocie - Teusaquillo, podczas demonstracji z okazji Międzynarodowego Dnia Pracy, uczestnicy zamieszek zdewastowali 10 przystanków autobusowych i 10 autobusów systemu transportu publicznego w pobliżu kampusu Universidad

⁸⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, grenade, explosions/remote violence, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, attack, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 10.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, attack, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, attack, 01.01.2024 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁸ Save the Children, More than 46,000 children out of school in Catatumbo Region in Colombia, facing threats of kidnapping, recruitment, and violence, 31.01.2025, <https://www.savethechildren.net/news/more-46000-children-out-school-catatumbo-region-colombia-facing-threats-kidnapping-recruitment>

⁸⁹ Freedom House, Freedom in the World 2025, Colombia, <https://freedomhouse.org/country/colombia/freedom-world/2025>

Nacional, przy alei NQS. Uczestnicy zamieszek rzucali ładunkami wybuchowymi w autobusy i przystanki autobusowe, zanim interweniowała Narodowa Jednostka Policji ds. Dialogu i Utrzymania Porządku (UNDMO). Starcia między uczestnikami zamieszek a funkcjonariuszami UNDMO, trwały kilka godzin zanim demonstranci zostali rozproszeni. Nie było żadnych ofiar.^[90]

W październiku 2024 r. kilka osób próbowało włamać się do ambasady USA w Bogocie podczas protestów przeciwko wojnie między Izraelem a Hamasem, choć większość demonstrantów zachowywała się spokojnie.^[91]

W 2024 r. i do połowy października 2025 r. nie odnotowano żadnych ofiar śmiertelnych tego typu wydarzeń.^[92] Podobnie do połowy września 2026 r.

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Po demobilizacji FARC i wycofaniu się z kolumbijskiego krajobrazu przestępczego w połowie 2010 r., próżnia władzy na terytorium, które wcześniej kontrolowała organizacja, doprowadziła do rekonfiguracji równowagi sił. Wśród grup przestępczych, które wykorzystały tę zmianę były ELN i Gaitanistas. Uzyskały one znaczną władzę terytorialną i przestępczą. Podobnie dysydenckie grupy FARC, w mniejszym stopniu grupa FARC Marquetalia, której władza koncentruje się na granicy z Wenezuelą.^[93]

Inne grupy również zajmują własne terytoria i bezpośrednio zaangażowane są w działalność przestępczą, w tym m.in. handel narkotykami, nielegalne wydobywanie surowców i wymuszenia. Wśród ww. grup wyróżniają się paramilitarne organizacje, takie jak Pachenca, Caparros i Puntilleros. Istnieją także mniejsze lokalne siatki przestępcze. Od gangów w obszarach miejskich, takich jak Medellín i Buenaventura, po grupy takie jak La Oficina, niegdyś zbrojne skrzydło kartelu z Medellín.^[94]

Szczegółowe opracowanie na temat działalności ugrupowań przestępczych w Kolumbii: **DPU-WIKP-424/426/2026 z dn. 15.07.2026, Nielegalne ugrupowania zbrojne i obszary ich działania w Kolumbii.**

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo Kolumbii przewiduje wolność przemieszczania się wewnętrznego, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji. Rząd na ogół przestrzega tych praw, choć

⁹⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, violent demonstration, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹¹ Freedom House, Freedom in the World 2025, Colombia, <https://freedomhouse.org/country/colombia/freedom-world/2025>

⁹² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Colombia, violent demonstration, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹³ Insight Crime, Colombia Profile, 31.07.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/colombia/>

⁹⁴ Insight Crime, Colombia Profile, 31.07.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/colombia/>

zdarzają się wyjątki. Operacje wojskowe i brak bezpieczeństwa na niektórych obszarach wiejskich ograniczają swobodę przemieszczania się ludności.^[95]

Swoboda przemieszczania się w Kolumbii znacznie poprawiła się wraz z postępem procesu pokojowego, jednak nadal jest ograniczona przez utrzymującą się przemoc w niektórych regionach, z których wiele zamieszkują grupy marginalizowane. W części odległych obszarów możliwość swobodnego przemieszczania się dodatkowo ograniczają nielegalne punkty kontrolne prowadzone przez grupy przestępcze i partyzanckie.^[96]

Ugrupowania zbrojne ograniczają ludności swobodę przemieszczania się poprzez wprowadzanie nieformalnych ograniczeń, takich jak blokady dróg, godziny policyjne, zaminowywanie terenów oraz utrzymywanie posterunków kontrolnych, zwłaszcza na obszarach, na których nadal prowadzona jest nielegalna uprawa roślin i handel narkotykami.^[97] Wielu ludzi nie ma wtedy dostępu do żywności, służby zdrowia, a dzieci nie mogą uczęszczać do szkół.^[98] Obecny konflikt w departamencie Chocó uniemożliwia przemieszczanie się ok. 50 tys. osób.^[99]

Według stanu na wrzesień 2024 r. około dwóch milionów Wenezuelczyków w Kolumbii posiadało tymczasowe zezwolenie na ochronę. Status ten pozwala im na pracę i swobodne przemieszczanie się po Kolumbii przez 10 lat, choć kwalifikowalność do tego systemu wygasła w 2023 r. Posiadacze zezwolenia mają prawo do szeregu państwowych programów i usług, w tym opieki zdrowotnej i edukacji.^[100]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Większość ludności Kolumbii mieszka na północy i zachodzie kraju, gdzie występują korzystniejsze warunki do prowadzenia działalności rolniczej oraz znajdują się liczne zasoby naturalne. Rozległe równiny Llanos na południu i wschodzie kraju, zajmujące około 60% jego powierzchni, są natomiast słabo zaludnione.^[101]

W miastach zamieszkuje 82,4% całkowitej populacji Kolumbii (2023).^[102] Szacowane tempo urbanizacji wynosi 1,01% rocznie (2020-2025 r.).^[103]

⁹⁵ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Colombia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107648.html>

⁹⁶ Freedom House, Freedom in the World 2025, Colombia, <https://freedomhouse.org/country/colombia/freedom-world/2025>

⁹⁷ Integral Human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

⁹⁸ NRC (Norwegian Refugee Council), 5 things you should know about confinement in Colombia, 05.06.2023, <https://www.nrc.no/perspectives/2023/5-things-you-should-know-about-confinement-in-colombia/>

⁹⁹ NRC (Norwegian Refugee Council), 15.01.2026, <https://www.nrc.no/news/2026/catatumbo-colombia-100000-displaced-after-a-year-of-brutal-conflict>

¹⁰⁰ Freedom House, Freedom in the World 2025, Colombia, <https://freedomhouse.org/country/colombia/freedom-world/2025>

¹⁰¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁰² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁰² PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>

¹⁰³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

Główne skupiska miejskie Kolumbii to: Bogota (11,508 mln mieszkańców), Medellín (4,102 mln), Cali (2,864 mln), Barranquilla (2,349 mln), Bucaramanga (1,381 mln), Cartagena (1,088 mln) (dane z 2023 r.).^[104]

Kolumbia jest już wysoce zurbanizowana, a ponad 80% jej populacji to mieszkańcy miast, dlatego duża część migracji to migracje pracownicze z miast lub obszarów podmiejskich do (innych) miast, gdzie migrujący często wracają do miejsc pochodzenia. Nadal obserwowany jest duży przepływ pracowników ze wsi do miast, którzy zwykle już nie powracają, a po zdobyciu wykształcenia i kwalifikacji często wyjeżdżają z kraju. Młodzi ludzie są prawie trzy razy bardziej skłonni do przeprowadzki niż osoby dojrzałe, co przyspiesza proces starzenia się wsi. Obserwowany proces selektywnej migracji pogłębia istniejące różnice między dużymi obszarami metropolitalnymi a obszarami wiejskimi.^[105]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Groźby, tortury, zabójstwa, walki zbrojne, zamachy bombowe, użycie min przeciwpiechotnych, przymusowa rekrutacja, przemoc oraz wywłaszczanie ziemi nadal należą do głównych przyczyn przesiedleń w Kolumbii. Łącznie około 5,1 mln osób pozostaje obecnie wewnątrznie przesiedlonych, z czego 1,5 mln zostało przesiedlonych po podpisaniu porozumienia pokojowego w 2016 r. W 2024 r. przesiedleniem wewnętrznym objętych zostało około 260 tys. osób.^[106] W 2025 r. odnotowano ponad 111 masowych przesiedleń (ok. 87 tys. osób).^[107]

Przyczynami przymusowych przesiedleń są także klęski żywiołowe, jak również przejmowanie gruntów na dużą skalę pod realizację projektów deweloperskich.^[108]

Chociaż Kolumbia to kraj posiadający rozwinięte ustawodawstwo w zakresie problemu wewnątrznych przesiedleń, istnieje jednak wyraźna rozbieżność pomiędzy tym, co stanowi prawo, a tym, co jest wdrażane na poziomie regionalnym i lokalnym. Niemniej UNHCR podejmuje działania mające na celu wspieranie społeczności dotkniętych konfliktem oraz udzielanie im pomocy w powrocie lub relokacji.^[109]

W przypadku osób wewnątrznie przesiedlonych (IDP) zamieszkujących obszary miejskie UNHCR oraz krajowe organizacje pozarządowe podejmują działania na rzecz legalizacji nieformalnych osiedli. Ma to na celu poprawę dostępu do usług publicznych, energii i infrastruktury sanitarnej, a także ograniczenie stygmatyzacji związanej z brakiem tytułu prawnego do zajmowanego lokalu mieszkalnego. Ponadto liczne organizacje międzynarodowe i lokalne podejmują działania na rzecz reintegracji osób przesiedlonych, rozwiązywania konfliktów, edukacji oraz budowania zaufania do instytucji.^[110]

¹⁰⁴ CIA (Central Intelligence Agency), *The World Factbook, Colombia*, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>

¹⁰⁵ Science Direct, Curiel R.P., Domínguez M.Q., Lora E., O'Clery N., *Mobility between Colombian cities is predominantly repeat and return migration*, 06.2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0198971522000187>

¹⁰⁶ NRC (Norwegian Refugee Council), *Colombia: 1.5 million displaced post peace agreement*, 20.11.2024, <https://www.nrc.no/news/2024/november/colombia-1.5-million-displaced-post-peace-agreement#>

¹⁰⁷ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *UNHCR's 2025 impact report: Response to new emergencies and protracted crises*, <https://www.unhcr.org/media/unhcr-s-2025-impact-report-response-new-emergencies-and-protracted-crises>

¹⁰⁸ Integral Human Development, *Country Profiles, Colombia*, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>

¹⁰⁹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), *Colombia*, <https://reporting.unhcr.org/operational/operations/colombia>

¹¹⁰ The Borgen Project, *9 fact about IDP's in Colombia*, <https://borgenproject.org/idps-in-colombia/>

UCHODŹCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Kolumbijczycy od wielu lat ubiegają się o azyl/status uchodźcy w Ekwadorze. Pod koniec 2024 r. UNHCR odnotował 71,5 tys. uchodźców z Kolumbii ubiegających się tam o azyl/status uchodźcy. Państwo to w dużej mierze polega na UNHCR, jeśli chodzi o pomoc udzielaną uchodźcom.^[111]

Do końca 2023 r. 29,2 tys. uchodźców z Kolumbii przebywało w Boliwariańskiej Republice Wenezueli, a 7 tys. w Kanadzie. Ponad połowa Kolumbijczyków ubiegających się o azyl/status uchodźcy (178,8 tys.) przebywała w Stanach Zjednoczonych, a kolejna jedna czwarta (76,5 tys.) w Hiszpanii.

Ponadto w 2023 r. ponad 18,8 tys. Kolumbijczyków przekroczyło dżunglę Darien, kierując się na północ, natomiast do 30 września 2024 r. uczyniło to już ponad 14,9 tys. osób. Kolumbijczycy stanowili wówczas 6% wszystkich migrantów przybywających do Panamy i byli drugą pod względem liczebności grupą narodowościową podejmującą tę niebezpieczną podróż.^[112]

Dżungla Darien (tzw. Darien Gap) jest najniebezpieczniejszym szlakiem migracyjnym na świecie. Brak jest tam dróg. Jest to odległe przejście na granicy Kolumbii i Panamy, które składa się z ponad sześćdziesięciu mil gęstego lasu deszczowego, stromych gór i rozległych bagien, i jedyny lądowy szlak łączący Amerykę Środkową z Południową. W ciągu ostatnich kilku lat region ten stał się wiodącym punktem tranzytowym dla migrantów poszukujących pracy i bezpieczeństwa w Stanach Zjednoczonych, ponieważ władze zamknęły inne szlaki powietrzne i morskie.^[113]

Stany Zjednoczone Ameryki i Hiszpania były głównymi odbiorcami kolumbijskich wniosków o azyl/status uchodźcy w 2023 i 2024 r. W latach 2023 i 2024 UNHCR zaobserwował tendencję wzrostową w liczbie wniosków o azyl/status uchodźcy składanych przez Kolumbijczyków. Do połowy 2024 r. złożono 116,8 tys. nowych wniosków, co stanowi wzrost o 18% w porównaniu z pierwszą połową 2023 r.^[114]

Migracja Kolumbijczyków za granicę ulega obecnie znaczącym zmianom – do 15.05.2025 r. wyemigrowało 145 tys. osób, podczas gdy w całym 2024 r. wyemigrowało ich 314 tys. Dynamika uległa zmianie głównie z powodu polityki antyimigracyjnej krajów takich jak Stany Zjednoczone oraz rosnących barier nakładanych przez inne kraje, takie jak Meksyk i Unia Europejska. Sytuacja ta skłoniła wiele osób do poszukiwania nowych destynacji, takich jak sąsiednie kraje na południu: Chile, Argentyna czy Brazylia.^[115]

¹¹¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Multi Year Strategy 2023-2025, Ecuador, https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2024-05/Ecuador-strategy-2024_0.pdf

¹¹² UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Multi Year Strategy 2023-2025, Ecuador, https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2024-05/Ecuador-strategy-2024_0.pdf

¹¹³ Council on Foreign Relations, Roy D., Crossing the Darien Gap: Migrants Risk Death on the Journey to the USA, 22.07.2024, <https://www.cfr.org/article/crossing-darien-gap-migrants-risk-death-journey-us>

¹¹⁴ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Multi Year Strategy 2023-2025, Ecuador, https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2024-05/Ecuador-strategy-2024_0.pdf

¹¹⁵ El Pais, Stacey D., Colombian migration shifts southward amid Trump's hardline policies and new barriers in the EU, 31.05.2025, <https://english.elpais.com/international/2025-05-31/colombian-migration-shifts-southward-amid-trumps-hardline-policies-and-new-barriers-in-the-eu.html>

Obecnie Kolumbia pozostaje krajem emigracji i największym krajem wysyłającym migrantów w Ameryce Południowej.^[116] W 2025 r. 22 tys. Kolumbijczyków złożyło wnioski o azyl w Europie.^[117]

PODSUMOWANIE

Kolumbia jest republiką prezydencką.

Kara śmierci nie jest w Kolumbii orzekana ani wykonywana.

Od lat sześćdziesiątych XX w. w Kolumbii toczy się konflikt zbrojny między siłami zbrojnymi Kolumbii a nielegalnymi organizacjami zbrojnymi, w tym przede wszystkim Rewolucyjnymi Siłami Zbrojnymi Kolumbii (hiszp. Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia, FARC) oraz Armią Wyzwolenia Narodowego (hiszp. Ejército de Liberación Nacional, ELN). Od podpisania w 2016 r. porozumienia pokojowego z FARC, skala działań zbrojnych zmniejszyła się, jednak część oddziałów pozostaje nadal aktywna.

Obecnie w związku ze zmianą polityki wobec nielegalnych organizacji zbrojnych, odnotowuje się nasilenie ofensywy wojskowej, w szczególności w departamentach Norte de Santander, Cauca, Valle del Cauca, Nariño, Arauca oraz Cesar. Na terenach zajmowanych przez nielegalne grupy nie dochodzi do ataków na ludność cywilną na dużą skalę, ale do częstych, celowych ataków, w dużej mierze o charakterze kryminalnym (np. ataki poprzedzają próby różnego rodzaju wymuszeń). Sprawcy i motywy, w większości przypadków nie są znane.

Konflikty toczą się głównie w północno-wschodniej części kraju. Najmniej bezpiecznymi regionami Kolumbii są przede wszystkim departamenty położone przy granicy z Wenezuelą: Cauca, Antioquia oraz Norte de Santander.

Toczące się walki powodują masowe przesiedlenia ludności cywilnej wewnątrz kraju i za granicę. Podejmowane są wysiłki mające na celu wspieranie społeczności dotkniętych konfliktem oraz udzielania im pomocy na rzecz powrotu oraz relokacji.

W sierpniu 2026 r. trzęsienie ziemi z epicentrum w departamencie Chocó przyczyniło się do pogorszenia sytuacji humanitarnej w zachodnim regionie kraju.

¹¹⁶ MPI (Migration Policy Institute), Carvajal D., *As Colombia Emerges from Decades of War, Migration Challenges Mount*, 13.04.2017, <https://www.migrationpolicy.org/article/colombia-emerges-decades-war-migration-challenges-mount>

¹¹⁷ EUAA (EU Agency for Asylum), *EUAA Asylum Report 2026*, <https://www.euaa.europa.eu/publications/asylum-report-2026>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), (grafika wykonana przez WKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap). filtry: Colombia, Civilians, 01.01.2025 - 10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed groups in Colombia, Coding decisions on FARC dissident groups and unidentified armed actors, 4.11.2024, <https://acleddata.com/knowledge-base/acleddata-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed groups in Colombia, Coding decisions on FARC, 2.11.2024, <https://acleddata.com/knowledge-base/acleddata-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>
4. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), Armed Groups in Colombia, <https://ACLEDDATA.com/knowledge-base/ACLEDDATA-methodology-for-coding-political-armed-groups-in-colombia/>
5. AI (Amnesty International), Death sentences and executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>
6. AP, Colombia suspends peace talks with ELN rebel group after a deadly attack on the military, 19.09.2024, <https://apnews.com/article/colombia-eln-rebels-ceasefire-petro-387caf06b740869e2087eb3b90934393>
7. Atalayar, Curfew, looting, and high-stakes rescues in Colombia following earthquake: search enters desperate phase, 11.08.2026, <https://www.atalayar.com/en/articulo/society/curfew-looting-and-high-stakes-rescues-in-colombia-following-earthquake-search-enters-desperate-phase/20260811124359228311.html>
8. Britannica, FARC Colombian Militant Group, 27.01.2025, <https://www.britannica.com/topic/FARC>
9. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Colombia, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/colombia/>
10. Colombia Reports, Alsema A., Guerrilla lockdown confining 50,000 people to their homes in west Colombia: governor, 12.08.2026, <https://colombiareports.com/guerrilla-lockdown-confining-50000-people-to-their-homes-in-west-colombia-governor/>
11. Council on Foreign Relations, Roy D., Crossing the Darien Gap: Migrants Risk Death on the Journey to the USA, 22.07.2024, <https://www.cfr.org/article/crossing-darien-gap-migrants-risk-death-journey-us>
12. Crisis Group, Colombia from „Total Peace” to „Local Peace”, 30.01.2025, <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/andes/colombia/colombia-total-peace-local-peace>
13. Dejusticia, Catatumbo: humanitarian crisis and internal unrest, 13.01.2026, <https://www.dejusticia.org/en/catatumbo-humanitarian-crisis-and-internal-unrest/>

14. El Colombiano, Reactivan órdenes de captura contra exnegociadores de paz de Comuneros del Sur, 07.09.2026, <https://www.elcolombiano.com/colombia/reactivan-ordenes-de-captura-comuneros-del-sur-NL40781268>
15. El Pais, José Manuel Restrepo: 'Colombia is an almost unconditional and key ally for the US to achieve its goals in Venezuela', 13.07.2026, <https://english.elpais.com/international/2026-07-13/jose-manuel-restrepo-colombia-is-an-almost-unconditional-and-key-ally-for-the-us-to-achieve-its-goals-in-venezuela.html>
16. El Pais, Las dos tragedias de Sipí, Chocó: "Lo que no dañó el terremoto, lo dañaron las balas", 10.09.2026, <https://elpais.com/america-colombia/2026-09-10/las-dos-tragedias-de-sipi-choco-lo-que-no-dano-el-terremoto-lo-danaron-las-balas.html>
17. El Pais, Stacey D., Colombian migration shifts southward amid Trump's hardline policies and new barriers in the EU, 31.05.2025, <https://english.elpais.com/international/2025-05-31/colombian-migration-shifts-southward-amid-trumps-hardline-policies-and-new-barriers-in-the-eu.html>
18. EU (European Commission), Colombia, https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/latin-america-and-caribbean/colombia_en
19. EUAA (EU Agency for Asylum), EUAA Asylum Report 2026, <https://www.euaa.europa.eu/publications/asylum-report-2026>
20. EUAA (European Union Agency for Asylum), Colombia Country Focus, 12.2025, <https://www.euaa.europa.eu/colombia-country-focus/colombia-country-focus>
21. Freedom House, Freedom in the World 2025, Colombia, <https://freedomhouse.org/country/colombia/freedom-world/2025>
22. GOV.CO, Implementación Toque de Queda Menores de Edad 2026, 15.05.2026, <https://www.funza-cundinamarca.gov.co/noticias/implementacion-toque-de-queda-menores-de-edad-2026>
23. ICRC (International Committee of the Red Cross), Colombia, 2025 set to be the decade's worst year in humanitarian terms, 05.2025, <https://www.icrc.org/sites/default/files/2025-07/2025%20set%20to%20be%20the%20decade%E2%80%99s%20worst%20year%20in%20humanitarian%20terms.pdf>
24. IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies), Colombia: Earthquake 2026, <https://www.ifrc.org/emergency/colombia-earthquake-2026>
25. Insight Crime, Colombia Profile, 31.07.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/colombia/>
26. Insight Crime, ENL, 18.06.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/eln-profile/>
27. Insight Crime, Ex-FARC Mafia, 11.03.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/ex-farc-mafia/>
28. Insight Crime, FARC, 23.11.2023, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/farc-profile/>

29. Insight Crime, Gaitanistas – Gulf Clan, 05.12.2024, <https://insightcrime.org/colombia-organized-crime-news/urabenos-profile/>
30. Integral Human Development, Country Profiles, Colombia, <https://migrants-refugees.va/country-profile/colombia/>
31. Justice for Colombia, About Colombia/ Colombian Armed Conflict, <https://justiceforcolombia.org/about-colombia/colombian-armed-conflict/>
32. Kolumbia jest pierwszym na kontynencie producentem platyny i drugim producentem złota. Wydobywa się także duże ilości srebra, niklu, żelaza i miedzi. Kraj ten jest również największym światowym dostawcą szmaragdów. Travel Planet, Gospodarka Kolumbii, <https://www.travelplanet.pl/przewodnik/kolumbia/gospodarka.html>
33. Kolumbia online, Krótka historia traktatu pokojowego w Kolumbii, 26.09.2021, <https://kolumbia.online/pl/krotka-historia-traktatu-pokojowego-w-kolumbii/>
34. Latin America Reports, O’Sullivan L., Colombia registers most violent quarter in decade with 35 massacres, 3.04.2026, <https://latinamericareports.com/colombia-registers-most-violent-quarter-in-decade-with-35-massacres/14128/>
35. MPI (Migration Policy Institute), Carvajal D., As Colombia Emerges from Decades of War, Migration Challenges Mount, 13.04.2017, <https://www.migrationpolicy.org/article/colombia-emerges-decades-war-migration-challenges-mount>
36. Norwegian Refugee Council, 15.01.2026, <https://www.nrc.no/news/2026/catatumbo-colombia-100000-displaced-after-a-year-of-brutal-conflict>
37. NRC (Norwegian Refugee Council), Colombia: 1.5 million displaced post peace agreement, 20.11.2024, <https://www.nrc.no/news/2024/november/colombia-1.5-million-displaced-post-peace-agreement/>
38. NRC, 5 things you should know about confinement in Colombia, 05.06.2023, <https://www.nrc.no/perspectives/2023/5-things-you-should-know-about-confinement-in-colombia/>
39. PAP (Polska Agencja Prasowa), Prawicowy "Tygrys" zaprzysiężony na prezydenta Kolumbii. "Wielki dzień dla demokracji", 08.08.2026, <https://www.pap.pl/aktualnosci/prawicowy-tygrys-zaprzysiezony-na-prezydenta-kolumbii-wielki-dzien-dla-demokracji>
40. PWN, Kolumbia Ustrój polityczny, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kolumbia-Ustroj-polityczny;4574513.html>
41. ReliefWeb, ACAPS Risk Report: Colombia - Escalation of armed violence in Cauca, 07.12.2023, https://reliefweb.int/attachments/a0e5617f-8a15-43b6-b0a9-462f06414198/20231207_ACAPS_Colombia_analysis_hub_risk_report_escalation_of_armed_violence_in_Cauca.pdf
42. Save the Children, More than 46,000 children out of school in Catatumbo Region in Colombia, facing threats of kidnapping, recruitment, and violence, 31.01.2025, <https://www.savethechildren.net/news/more-46000-children-out-school-catatumbo-region-colombia-facing-threats-kidnapping-recruitment>

43. Sience Direct, Curiel R.P., Dominiquez M.Q., Lora E., O'Clery N., Mobility between Colombian cities is predominantly repeat and return migration, 06.2022, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0198971522000187>
44. The Borgen Project, 9 fact about IDP's in Colombia, <https://borgenproject.org/idps-in-colombia/>
45. The Guardian, Drones reshape war in Colombia as deaths and injuries mount, 18.05.2026, <https://www.theguardian.com/world/2026/may/18/drones-war-colombia-civilians-farc-acled>
46. The New Humanitarian, Gil J., Colombia's surge in armed violence: How did we get here? 31.07.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2025/07/31/colombias-surge-armed-violence-how-did-we-get-here>
47. The Rio Times, Colombia's Guaviare Bombing Killed Three Minors – the Offensive That Replaced 'Total Peace', 31.08.2026, <https://www.riotimesonline.com/colombia-quaviare-bombing-three-minors-total-peace-end-2026/>
48. UN OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Aid), Colombia, <https://www.unocha.org/colombia>
49. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Colombia, <https://reporting.unhcr.org/operational/operations/colombia>
50. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Multi Year Strategy 2023-2025, Equador, https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/2024-05/Ecuador-strategy-2024_0.pdf
51. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), UNHCR's 2025 impact report: Response to new emergencies and protracted crises, <https://www.unhcr.org/media/unhcr-s-2025-impact-report-response-new-emergencies-and-protracted-crises>
52. USAID (US Agency for International Development), Colombia, <https://www.usaid.gov/humanitarian-assistance/colombia>
53. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Colombia, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107648.html>
54. WFP (World Food Program), Colombia, <https://www.wfp.org/countries/colombia>
55. Wikipedia, 2026 Colombian parliamentary election, https://en.wikipedia.org/wiki/2026_Colombian_parliamentary_election
56. Wikipedia, Clan del Golfo, https://en.wikipedia.org/wiki/Clan_del_Golfo
57. Wikipedia, National Liberation Army (Colombia), [https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_\(Colombia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/National_Liberation_Armey_(Colombia))
58. WOLA, Sanchez-Ganzoli G., Colombian Dissident ELN Guerrillas Agree to Disarm, Although Total Peace Remains Elusive, 29.04.2025, <https://www.wola.org/analysis/colombian-el-n-disarm-total-peace-remains-elusive/>